

چالش ها و مشکلات

کلاس های چند پایه

راه حلها (۱)

مدیریت آموزش و پرورش عشایر فارس

معاونت آموزشی

سال تحصیلی ۹۴-۹۵

شماره ۳

-یکی از مسایل اساسی در کلاس های چند پایه ، نیروی انسانی است در این کلاس ها معمولاً معلم علاوه بر تدریس محتوای آموزشی ، امور اداری مربوط به مدیر ، معاون ، متصدی امور دفتری و وظایف مربی بهداشت ، معلم ورزش و ... را نیز عهده دار است و از سوی دیگر او باید به عنوان یک پژوهشگر در آموزش کیفی و یک مشاور اجتماعی نیز ایفای نقش کند . این در حالی است که تا کنون هیچ انگیزه اجتماعی ، اقتصادی ویژه ای برای آن ها فراهم نبوده است و افراد علاقمند و شایسته حرفه معلمی تمایلی به خدمت در این کلاس ها ندارند .

-آموزگاران کلاس های درس چند پایه آموزش ها ی کافی را ندیده اند و از آموزش های پایه ی معلمی بی بهره اند .

-از سوی دیگر حتی معلمان فارغ التحصیل مراکز تربیت معلم هم برای تدریس در این کلاس ها ، آمادگی ، اطلاعات و تجربه مناسب ندارند و از آموزشهای پیش از خدمتی که زمینه ساز تجربه عملی و تفکر درباره ی تدریس چند پایه باشد ، برخوردار نیستند .

-در مجموع برای معلمان چند پایه آموزش جداگانه وجود ندارد و آن ها ناچارند از طریق تجربه و آزمایش ، روش هایی را مورد استفاده قرار دهند. هرچند که انتخاب کارشناسی کلاس های چندپایه در وزارت متبوع و راه اندازی دبیرخانه کلاس های چندپایه در استان

خراسان رضوی و آموزش های کارگاهی مدرسین استانی کلاس های چندپایه در تهران و مشهد مقدس و مدرسین میانی در مراکز استانها قدم مثبتی است که در دو سال اخیر برداشته شده است جهت ارتقای توانایی ها و صلاحیت معلمان کلاس های چندپایه جهت به کارگیری روش های مؤثر تدریس و اداره کلاس های چندپایه باید تلاش مضاعفی انجام شود. در مجموع مشکلات خاصی همچون کمبود وقت ، نقصان تجربه و کمبود اطلاعات معلمان مدارس چند پایه در امر تدریس و کلاس داری حرفه ای ، نا مناسب بودن فضای آموزشی و کمبود کلاس درس ، عدم هماهنگی بین مدرسه و خانواده و کمبود تجهیزات آموزشی منجر به نارضایتی معلمان می گردد مخصوصاً در مواردی که معلم به عنوان مدیر ، دفتر دار ، خدمتگزار ، معاون ، نامه رسان هم ایفای نقش می کند . و در کلاس نیز باید بیش از یک معلم تک پایه مهارت ، توانایی و اطلاعات داشته باشد .

کمبود وقت: برابر جدول دروس مصوب وزارت آموزش و پرورش هر پایه ابتدایی ۲۵ ساعت در هفته درس دارد. اگر کلاس شش پایه باشد ، معلم باید ۱۵۰ ساعت فعالیت آموزشی و تدریس را در قالب ۲۵ ساعت برنامه ریزی کند. در واقع فرصت های یاددهی و یادگیری در یک کلاس شش پایه به یک ششم کاهش می یابد.

راه حل ۱:

کاهش دادن پایه ها: با توجه به این که معمولاً معلمان

کلاس های چند پایه در محل خدمت خود بیتوته می کنند ، می توانند برنامه ی آموزش و تدریس خود را برمبنای ۳ پایه در صبح و ۳ پایه در بعدازظهر طرح ریزی کنند. به این معنا ضمن این که همه دانش آموزان تحت تعلیم در مدرسه حضور دارند ، در نوبت صبح فقط سه پایه به عنوان محور در کار یادگیری شرکت دارند و سه پایه دیگر به انجام تکالیف ، فعالیت های پژوهشی ، دست ورزی ، فعالیت های هنری و تربیت بدنی و ... مشغولند.

این روش علاوه بر افزایش ۵۰ درصدی وقت در فرایند آموزشی ، در صورت نزدیک بودن پایه ها به همدیگر ، از لحاظ روانی منجر به احساس آرامش دانش آموزان می شود و مدیریت کلاس را تسهیل می نماید.

راه حل ۲:

تفاوت زمان استراحت: در مدارس ابتدایی بعد از هر ۴۵ دقیقه آموزش ، ۱۵ دقیقه برای استراحت برنامه ریزی شده است که هر کلاس در طول روز ۳ یا ۴ بار از فرصت استراحت استفاده می کند.

اگر زمان استراحت طوری تنظیم شود که دانش آموزان به طور متناوب از این فرصت بهره گیرند ، به میزان قابل ملاحظه ای در زمان صرفه جویی خواهد شد. با این روش فقط معلم کلاس مربوطه دچار

مشکل می شود که می تواند با برنامه ریزی دقیق این نقیصه را جبران نماید.

راه حل ۳:

استفاده از وجود شاگرد معلم: استفاده از برخی

دانش آموزان برای تدریس به بعضی دیگر ، پدیده جدیدی نیست. این روش آموزش که با عنوان های مختلف مانند شاگرد معلم ، معلم یار ، خلیفه و... نامیده می شود برای اولین بار پیش از قرن هیجدهم در انگلستان برای مبارزه با نابرابری های آموزشی مطرح شد. سابقه این نوع از آموزش در ایران به مکتب خانه های قدیم بر می گردد. این روش در حال حاضر در کشورهای اروپایی از جمله انگلستان ، فرانسه ، سوئد ، بلژیک و روسیه مورد استفاده قرار می گیرد. در این روش از دانش آموزان مستعدتر پایه های بالاتر در جهت نظارت بر گروه های خود آموز استفاده می شود از مزایای این روش می توان به جبران کمبود ساعات آموزشی ، آموزش انفرادی به دانش آموزان ضعیف از لحاظ عاطفی و اجتماعی و درسی ، ایجاد اعتماد به نفس و نگرش مثبت به خود در دانش آموزان معلم یار و تقویت احساس استقلال و عدم وابستگی و ... جهت رفع موانع موجود بر سر راه اجرای این روش می توان با عوض کردن هر ماه یک بار شاگرد معلم

از افت تحصیلی او جلوگیری بعمل آورد و از دانش آموزان مستعد دیگر در زمینه درسی برای

این منظور استفاده کرد . راهکار مفید دیگر استفاده از شاگرد معلم هم پایه است. به این صورت که از هر پایه یکی از دانش آموزان برتر نقش معلم را در برنامه خود آموزی ایفا می کند. راه حل ۴: حذف فرصت اختصاص داده شده برای

حضور و غیاب دانش آموزان

راه حل ۵: ثبت فعالیت های فرایند آموزش در

خارج از وقت آموزش

راه حل ۶: تصحیح املا و انشا و بررسی مشق

دانش آموزان در خارج از وقت آموزش

راه حل ۷: تعیین یک زمان خاص در خارج از

وقت آموزش برای پاسخگویی به ارباب رجوع

راه حل ۸: هماهنگی با مدیریت روستاهای هم

جوار جهت انجام امور مدیریتی و مراجعه به

اداره

راه حل ۹: تدریس با شیوه های تلفیقی و

گروهی (در بروشورهای بعدی این شیوه ها شرح

داده می شوند)

ادامه چالش ها و مشکلات کلاس های چند پایه

و راه حل ها را در بروشور بعدی (شماره ۴)

مطالعه نمائید.